«Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy!» Adam Mickiewicz

GAZETA POLSKA

Bukowiny

Видання громадської організації
«Чернівецьке обласне Товариство польської культури
ім. Адама Міцкевича»

Nr 161 (742)
sierpień 2020 r.
Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

Свята нашої суверенності

23 серпня, в День Державного прапора України, на Центральній площі в Чернівцях відбулося офіційне підняття Українського Прапора.

– Державний прапор – це символ багатовікового і нескореного бажання до перемоги, символ боротьби за нашу волю, суверенітет та віру. Він майорить на наших кордонах, на Говерлі і на Чернівецькій ратуші, він здіймається на світових аренах на честь перемог наших спортсменів, але найціннішим він сьогодні є на передових рубежах оборони від російського агресора. 30 років тому національний прапор вперше підняли у Чернівцях. Це був відважний вчинок – провісник суверенітету України.

Я щиро дякую тим людям, які тоді попри всі ризики та небезпеки підняли синьо-жовтий стяг над нашим містом, відкрито заявили про незламність українського духу та прагнення власної держави. Зі святом, дорогі буковинці!, – привітав присутніх голова облдержадміністрації Сергій Осачук.

А 24 серпня на Центральній площі відбулися урочистості з нагоди 29-тої річниці Незалежності України.

Розпочалося дійство із покладання квітів до Стіни пам'яті вояків, які загинули, обороняючи Батьківщину на Сході. Опісля ж їх вшанували хвилиною мовчання.

Присутні прослухали привітання Президента України Володимира Зеленського, яке демонстрували онлайн на великому екрані.

Також із вітальним словом до громади звернувся голова Чернівецької обласної державної адміністрації Сергій Осачук.

– Ми – волелюбна нація і маємо повне право сьогодні пишатися, що не скотилися до авторитаризму та диктатури, український народ відстояв народовладдя – демократичний фундамент України. Ми маємо всі ознаки та передумови бути успішними і здобути визнання у європейських сусідів та світових лідерів не лише за наше прагнення, а й за конкретні результати. Для цього нам потрібно назавжди позбутися декларативної, часто бутафорної європейськості, а натомість просто щодня практикувати цю європейськість, жити за європейськими принципами, а не вдавати, що ми їх сповідуємо, – зазначив голова облдержадміністрації.

Цьогоріч урочисті події відбулися з дотриманням карантинних заходів.

Прессслужба облдержадміністрації.

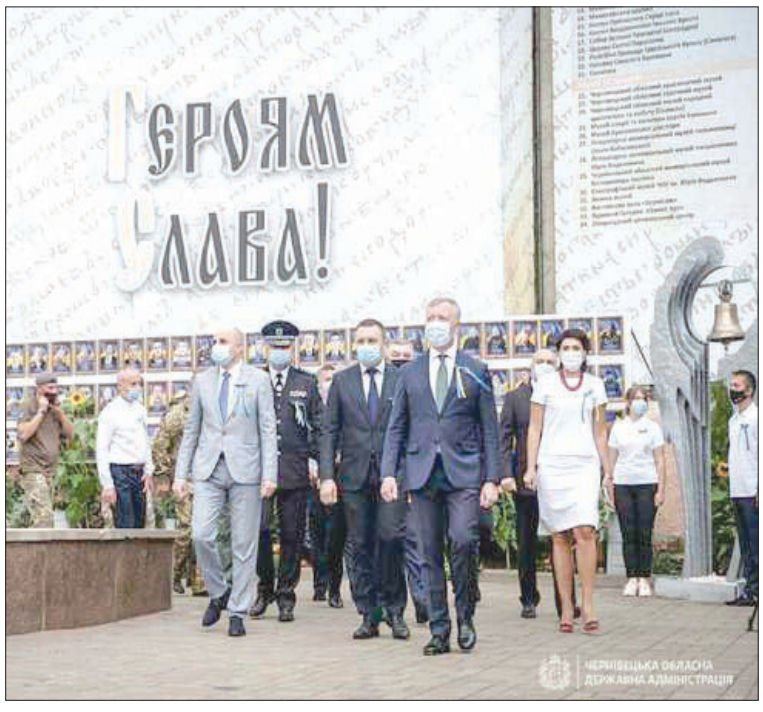

Święto polskich Bukowińczyków w Stanowie

25 lipca przy kościele katolickim p.w. św. Mikołaja w niewielkiej wsi Stanów w gminie Brzeźnica koło Zielonej Góry w zachodniej Polsce na Ziemi Lubuskiej, odbyło się uroczyste odsłonięcie pamiątkowego kamienia z napisem poświęconym polskim osadnikom z Bukowiny. Okazją była jednak nie tylko 75 rocznica przybycia pierwszych Polaków z Bukowiny północnej (głównie z Dunawca, Baniłowa, Starej Huty) do gminy Brzeźnica, gdzie stanowią oni do dziś, wraz ze swoimi potomkami, znaczny procent mieszkańców. Rok 2020 to także bowiem 10 lecie działalności Zespołu Górali Czadeckich „Stanowianie". Sama data uroczystości –sobota, 25 lipca- wiązała się dodatkowo z przypadającym następnego dnia świętem patronki kościoła w Storożyńcu na Bukowinie, św. Anny, którą dawni Bukowińczycy ze Stanowa nadal otaczają wielkim kultem. Obraz św. Anny znajduje się w ołtarzu bocznym stanowskiego kościoła, a w kościele tym jest także przywiezione z Dunawca tabernakulum.

Chociaż zespół „Stanowianie" jest najmłodszym w Polsce zespołem bukowińskim, to tworzą go głównie starsze małżeństwa, gdyż w tym przypadku chodzi o staż a nie o wiek członków. Grupa liczy obecnie 14 osób, są to: Katarzyna i Feliks Buganikowie, Genowefa i Stanisław Chabiniakowie, Maria i Emilian Drozdkowie, Stefania i Wiktor Drozdkowie, Dorota i Adam Irscy, Władysława Irska i Wiktor Milczewski oraz Helena Irska i Magdalena Staszkowian. Kierowniczką jest Genowefa Chabiniak. Od samego początku zespół miał charakter grupy wokalnej. Ten profil utrzymuje do dziś. Stanowianie prezentują na scenie bez akompaniamentu tradycyjne pieśni bukowińskie: religijne, obrzędowe i okolicznościowe. Wszystkie są wykonywane pięknymi głosami, z zachowaniem oryginalnego brzmienia gwary bukowińskiej. Szczególną wartość dla członków zespołu mają kolędy i pastorałki. Zapamiętane z dzieciństwa, z tradycyjnego kolędowania w okresie Bożego Narodzenia przez najstarsze pokolenia stanowią ciągle żywą tradycję utrzymującą się w życiu rodzinno-sąsiedzkim. Wszechstronna działalność Zespołu Górali Czadeckich „Stanowianie" przyczynia się do trwania tradycji bukowińskiej w rodzinach i społeczności lokalnej Stanowa, wzbogaca kapitał społeczny i kulturowy miejsca, w którym teraz mieszkają. Zespół bierze udział w różnego rodzaju wydarzeniach w regionie i za granicą. Do najważniejszych należą: „W maju na pasionku", „Bukowińskie Kolędowanie", „Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny

Bukowińskie Spotkania", „Ogólnopolski Festiwal Polszczyzny i Pieśni Kresowej", „Wielkie Bałakanie", „Powiatowy Folk Festiwal", „Festiwal Grup Śpiewaczych Ziemia i pieśń", „Żagański Orszak Trzech Króli". Wielokrotnie był zapraszany na lokalne festyny z okazji uroczystości religijnych, odpustów kościelnych, święta plonów, Dnia Seniora, targów rolniczych etc. Biorą udział w transmisji tradycji nie tylko poprzez działalność sceniczną, ale także prowadząc spotkania z młodym pokoleniem (np. warsztaty pisankarskie), aktywnie uczestnicząc w życiu lokalnym (np. organizacja oprawy Triduum Paschalnego), przywracając pamięć o dawnych zwyczajach i stylu życia (np. bukowińskie wesele, kłaka przy składaniu siana). Do ważnych wydarzeń w historii zespołu należą wyjazdy na Bukowinę, szczególnie do miejscowości, które wpisały się w historie rodzinne Stanowian. Zespół nagrał dwie płyty: Śpiwom jo se śpiwom i Stanowianie kolindują.

Uroczystości w dniu 25 lipca rozpoczęły się od mszy w stanowskim kościele, której przewodniczyli: proboszcz ksiądz Paweł Bryk oraz księża: Jerzy Najdek (kapelan górali czadeckich w Polsce), Leszek Cioch i Marek Chociej. Wszyscy wcześniej byli związani z Brzeźnicą, a ks. Chociej w latach 1993-1996 był duszpasterzem w parafii storożynieckiej. Po mszy odbyło się uroczyste odsłonięcie kamienia-pomnika, postawionego pod murem otaczającym kościół. Obok rosnąć będą dwa buki –jeden ze Stanowa a drugi przywieziony z Bukowiny.

Potem odbyło się spotkanie wspomnieniowe i występ „Stanowian" w miejscowym domu ludowym, w którym uczestniczyli kierownicy innych zespołów góralskich z Ziemi Lubuskiej, władze powiatu żagańskiego i gminy Brzeźnica oraz przyjaciele Bukowiny (wśród nich dyrektor festiwalu „Bukowińskie Spotkania" Zbigniew Kowalski).

Napis wyryty na kamieniu pamiątkowym nawiązuje to treści tablicy umieszczonej w kościele w Starej Hucie w 2003roku, z okazji 200 lecia przybycia górali polskich na Bukowinę. Jest to fragment Psalmu 56:

Ty zapisałeś moje życie tułacze;
Przechowałeś Ty łzy moje swoim bukłaku
Pod tym fragmentem widnieje napis:
Pamięci osadników z Bukowiny
Stanów 2020

W ten sposób jakby symbolicznie zamknęło się koło tułaczych wędrówek za chlebem polskich górali czadeckich – przed wiekami na Ziemie Czadecką – w XIX wieku na Bukowinę – po II wojnie światowej z powrotem do Ojczyzny przodków.

Magdalena POKRZYŃSKA,
Krzysztof NOWAK.
Zdjęcia: K. NOWAK.

Inauguracja II kadencji Prezydenta RP

Andrzej Duda złożył przysięgę przed Zgromadzeniem Narodowym i rozpoczął drugą, pięcioletnią kadencję prezydencką

– Będę prezydentem polskich spraw. To przewodnia myśl mojej prezydentury – podkreślił Andrzej Duda w orędziu.

Zapowiedział, że jest otwarty na współpracę i do tej współpracy zachęca. – Drzwi Pałacu Prezydenckiego były przez ostatnie 5 lat otwarte i zawsze będą otwarte dla różnych środowisk, dla przedstawicieli wszystkich stronnictw politycznych – zapewnił.

– Wierzę w dobrą przyszłość naszej Ojczyzny. Wychodzimy ku niej naprzeciw z radością i nadzieją – bo już nie jeden raz przekonaliśmy się, że razem, wspólnie i solidarnie potrafimy dokonać rzeczy niezwykłych – akcentował Prezydent w orędziu.

Podczas uroczystości Prezydentowi towarzyszyła Małżonka Agata Kornhauser-Duda, córka Kinga oraz rodzice.

Inauguracja II kadencji Prezydenta RP

Zgodnie z Konstytucją, Prezydent RP obejmuje urząd po złożeniu wobec ZN następującej przysięgi: „Obejmując z woli Narodu urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uroczyście przysięgam, że dochowam wierności postanowieniom Konstytucji, będę strzegł niezłomnie godności Narodu, niepodległości i bezpieczeństwa Państwa, a dobro Ojczyzny oraz pomyślność obywateli będą dla mnie zawsze najwyższym nakazem". Przysięgę można zakończyć słowami: „Tak mi dopomóż Bóg".

Po mszy Andrzej Duda oddał hołd zmarłym prezydentom Gabrielowi Narutowiczowi, Stanisławowi Wojciechowskiemu, Ignacemu Mościckiemu i Lechowi Kaczyńskiemu. Upamiętnił także Ignacego Jana Paderewskiego i Prymasów Polski: Stefana Wyszyńskiego i Józefa Glempa.

– Obiecuję, że będę przez następne 5 lat przyznawał te ordery, kierując się po pierwsze: wewnętrznym, głębokim przekonaniem, że danej osobie order się należy. A po drugie: najlepiej pojętym interesem Rzeczypospolitej – mówił Prezydent.

PAP.

Spotkanie ministrów spraw zagranicznych Polski, Litwy i Ukrainy

Ministrowie spraw zagranicznych RP - Jacek Czaputowicz, Republiki Litewskiej - Linas Linkevičius i Ukrainy - Dmytro Kułeba przeprowadzili 28 lipca w Lublinie rozmowy trójstronne na temat współpracy w ramach UE i NATO oraz wyzwań, jakie niesie aktywność Rosji w regionie.

Podczas spotkania przyjęto wspólną deklarację, w której ministrowie zwrócili uwagę na korzyści płynące z tworzenia więzi politycznych, gospodarczych, naukowych i kulturalnych pomiędzy Polską, Litwą i Ukrainą. Podkreślili także wagę współpracy parlamentarnej i w dziedzinie bezpieczeństwa oraz wskazali na znaczenie kontaktów międzyludzkich i społeczeństwa obywatelskiego. Ogłoszone zostało powołanie Trójkąta Lubelskiego - stałej platformy współpracy trójstronnej, w ramach której przewidywane są regularne spotkania ministrów spraw zagranicznych, urzędników MSZ oraz przedstawicieli innych instytucji Polski, Litwy i Ukrainy.

Ministrowie złożyli wieniec pod pomnikiem Unii Lubelskiej oraz odwiedzili mieszczące się w Lublinie dowództwo wielonarodowej jednostki wojskowej LITPOLUKRBRIG. Minister Jacek Czaputowicz zaznaczył, że dotychczasowe działania szkoleniowe wspólnej jednostki są dobrym przykładem skutecznej współpracy wojskowej NATO i państw stowarzyszonych w zakresie budowania bezpieczeństwa militarnego w Europie. Wspólne działania wojsk przyczyniają się do podniesienia zdolności bojowej armii ukraińskiej oraz stanowią ważny wkład w budowanie ukraińskiego systemu obronnego w warunkach wojskowej agresji Rosji na wschodzie i południu Ukrainy.

***

LITPOLUKRBRIG to wielonarodowa jednostka o zdolnościach brygady ogólnowojskowej, przeznaczona do samodzielnego prowadzenia operacji militarnych zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego lub współuczestnictwa w nich. Tworzą ją specjalistyczne jednostki wojskowe tych państw wydzielone z 21. Brygady Strzelców Podhalańskich (PL), 80. Brygady Desantowo-Szturmowej (UA) i batalion ułanów im. Wielkiej Księżnej Biruty (LT).

LITPOLUKRBRIG jest od 2016 roku ważnym elementem działań NATO służących wdrażaniu standardów natowskich w Siłach Zbrojnych Ukrainy. Jedną z głównych form działalności brygady jest szkolenie oficerów i jednostek wojsk ukraińskich w zakresie tych standardów, planowania i wykonywania zadań operacyjnych oraz utrzymanie gotowości operacyjnej jednostek.

Ministerstwo Spraw zagranicznych.
Biuro Rzecznika Prasowego.
Fot.: Sebastian Indra / MSZ.

Współpraca na arenie międzynarodowej

Spotkanie ministra Jacka Czaputowicza z ministrem spraw zagranicznych Ukrainy Dmytro Kułebą

– Spotykamy się w roku, na który przypada stulecie wydarzeń, które zapisały chlubną kartę naszej wspólnej historii – zawarcia Paktu Piłsudski-Petlura i wspólnej walki z bolszewickim agresorem. Cieszy mnie, że i dziś strategiczne relacje polsko-ukraińskie ulegają dalszemu wzmocnieniu – powiedział dziś szef polskiej dyplomacji Jacek Czaputowicz podczas spotkania z ukraińskim ministrem spraw zagranicznych Dmytro Kułebą.

Tematem rozmów były kwestie dwustronne oraz współpraca na arenie międzynarodowej w zakresie przeciwdziałania aktualnym zagrożeniom wynikającym z polityki Rosji w Europie oraz skutkom pandemii Covid-19. Ministrowie omówili także kwestie współpracy Ukrainy z UE i NATO oraz możliwości zwiększenia współpracy gospodarczej i energetycznej.

Minister Czaputowicz podkreślił konieczność zachowania obecnego statusu szkół z polskim językiem nauczania na Ukrainie oraz potrzebę wspólnego badania naszej wspólnej historii, zwłaszcza jej trudnych epizodów.

Dużo miejsca w rozmowach poświęcono sytuacji bezpieczeństwa w strefie konfliktu w Donbasie. Odnosząc się do współpracy Kijowa z NATO, minister Czaputowicz wyraził zadowolenie z otrzymania przez Ukrainę statusu EOP, który stawia stronie ukraińskiej nowe zadania w sferze bezpieczeństwa i jednocześnie umacnia zdolności obronne tego państwa. – Potwierdziłem, że Polska będzie niezmiennie wspierać suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy. Wyraziłem też nadzieję, że zawieszenie broni, które weszło w życie dziś w nocy, zostanie utrzymane – wskazał szef polskiej dyplomacji.

28 lipca ministrowie spraw zagranicznych Polski i Ukrainy, wraz z ministrem spraw zagranicznych Litwy, Linasem Linkevičiusem, złożą wizytę w Lublinie, gdzie przeprowadzą rundę rozmów trójstronnych, odwiedzą wspólną brygadę LITPOLUKRBRIG i złożą wieniec pod pomnikiem Unii Lubelskiej.

Biuro Rzecznika Prasowego
Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Fot. Tymon Markowski / MSZ.

Nezależnemu Samorządnemu Związku Zawodowemu „Solidarność” 40 lat

Незалежній самоврядній профспілці «Солідарність» 40 років

Rok 2020 obfituje w szczególne wydarzenia, które są ważne dla Polski, wydarzenia rocznicowe. W maju obchodziliśmy setną rocznicę urodzin Ojca Świętego Jana Pawła II, duchowego patrona Związku Zawodowego „Solidarność”. 7 czerwca przezywaliśmy beatyfikację prymasa Tysiąclecia Sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego, a 15 sierpnia odynaczaliśmy setną rocznicę Cudu nad Wisłą.

W tym roku będziemy obchodzić i 40. rocznicę powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, który stał się zwieńczeniem polskiej drogi do wolności. To bez wątpienia jedno z najważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski, Europy i Świata.

КІНЕЦЬ XX СТОЛІТТЯ став для країн Центральної Європи переломним з точки зору визначення головних напрямків подальшого їх внутрішньополітичного розвитку. Досить специфічно відбувався процес політичних перемін в одній із провідних держав соціалістичного табору – Польщі. Саме тут понад 40 років тому (початок 80-х років) соціально-політичний конфлікт, що охопив польське суспільство, виявився небувалим за своїми масштабами та глибиною. Він отримав подальший розвиток і мав далекосяжні наслідки як для долі кожного поляка, Польщі в цілому, так і для соціалістичного устрою держав цього регіону Європи. Суспільний протест серпня 1980 – грудня 1981 років суттєво різнився (кількісними і якісними показниками) від подібних у Познані (1956 р.), Варшаві, Кракові (1968 р.), Гданську, Щецині, Гдині (1970 р.), Радомі, Плоцьку, Урсусі, що під Варшавою (1976 р.).

Справді в серпневий конфлікт 80-х були втягнуті: по-перше, не окремі групи, а представники всіх соціальних прошарків польського суспільства – робітники, селяни, інтелігенція, молодь; по-друге, як офіційно функціонуючі політичні й громадські організації – правляча ПОРП та їх союзники – Демократична і Селянська партії, проурядові профспілки, молодіжні об’єднання, так і опозиційні – «Комітет Захисту Робітників» (КОР), «Конфедерація Незалежної Польщі» (КНП) тощо. Більш різноманітними стали і форми протесту. Поряд із традиційними страйками та демонстраціями робітники стали активно застосовувати «окупаційні» страйки, під час яких вони не покидали територію підприємств.

Але найсуттєвішою, на нашу думку, відмінністю конфлікту початку 80-х років від попередніх була зміна тактики боротьби опозиції проти традиційних методів, які використовувало керівництво ПОРП. Ці відмінності мали далекосяжні стратегічні наслідки для всієї політичної системи ПНР. Зміст їх полягав у тому, що головні опоненти ПОРП, наприклад, КОР (Komitet Obrony Robotników), намагалися діяти легально, в межах Конституції ПНР, без порушень чинного законодавства, з урахуванням міжнародних договорів, підписаних урядом Польщі і ратифікованих Сеймом.

На хвилі робітничих страйків серпня-вересня 1980-го повстає незалежна самоврядна профспілка «Солідарність». Легітимність цього процесу опозиція обгрунтовувала міжнародними зобов’язаннями Польщі. Це змушений був констатувати віце-прем’єр Мєчислав Ягельський, який очолював урядову делегацію на переговорах з Міжфабричним страйковим комітетом (МСК) у Гданську під час серпневих страйків. Він звертав на це увагу членів політбюро ЦК ПОРП. «З точки зору права, – підкреслював М.Ягельський, – страйкарів немає в чому звинуватити. Вони посилаються на Женевську Конвенцію, яку ми підписали».

Страйки серпня-вересня 1980-го засвідчили, що вирішальну роль спочатку у виробленні, а потім й у практичній реалізації страйкуючими робітниками економічних і політичних вимог відіграло те, що спільно з ними виступила опозиція, яка в своїй масі складалася з інтелігенції: юристів, економістів, соціологів, істориків, політологів. Так, наприклад, діяльності МСК у Гданську, який очолював Лех Валенса, допомагали редактор журналу «Więź», католицький діяч Т.Мазовецький, редактор журналу «Znak» Б.Цивінський, секретар варшавського Клубу католицької інтелігенції А.Вельовейський, історик Б.Геремек, соціолог Я.Станішкіс та інші. Про те, що робітникам, інтелігенції, студенству, селянам вдалося об’єднатись і виступити єдиним фронтом, захищаючи не вузькокласові, а загальнопольські інтереси, змушено було визнати і керівництво ПОРП.

З самого початку розвитку подій інтелектуали, серед яких було багато колишніх членів ПОРП, знаючи стиль і методи діяльності, рівень мислення партійних функціонерів, намагались: по-перше, сприяти формуванню в межах чинного законодавства і міжнародних угод, ратифікованих Польщею, ефективної стратегії і тактики дій страйкарів; по-друге, впливати на розвиток страйкового руху, не допускаючи стихійності, а також антисоціалістичних, антирадянських дій з боку страйкарів; потретє, спрямовувати перебіг подій в русло, так званої «самообмеженої революції».

Важлива подія відбулась 17 серпня. На засіданні МСК було прийнято доленосний для майбутнього Польщі документ. Опівночі після тривалих дискусій Комітет сформулював 21 вимогу страйкуючих підприємств Узбережжя до влади, де поряд з економічними та соціальними вже були й політичні. Безумовно, найголовнішим був 1-й пункт, у якому страйкарі, посилаючись на ратифіковану ПНР Конвенцію № 87 Міжнародної організації праці (МОП), наголошували, що створення незалежних від ПОРП й роботодавців вільних профспілок є правомірним актом і не суперечить чинному законодавству країни. 18 серпня делегація від МСК передала ці вимоги гданському воєводі.

На провокаційні заяви партійного керівництва актив страйкарів звернувся до всіх робітників із проханням продовжувати страйк. Листівки, видрукувані у вільній друкарні верфі Гдині, інформували: «... Страйки продовжуються!!! На сьогодні страйкують майже 200 підприємств Узбережжя.(...) Страйкові комітети підтримують порядок. На підприємствах ... відсутні інциденти ...». На вимогу Комітету міська влада заборонила продаж алкогольних напоїв у Гданську.

Безумовно, значним консолідуючим стимулом для польського суспільства стало обрання 16 жовтня 1976 року краківського Кардинала Кароля Войтили главою католицької церкви. Ім’я і дії Папи Яна Павла II сприяли наповненню програмних документів опозиційних рухів, страйкових комітетів моральними, духовними принципами. Під час чергового візиту до Польщі влітку 1999-го, виступаючи у Гданську (колисці незалежної профспілки «Солідарність») і згадуючи події 20-річної давності, Папа Ян Павло II зауважив: «Саме тут ми почули голос совісті волаючих про повагу до людської гідності, особливо людини праці, голос, що закликав до свободи, до справедливості і міжлюдської солідарності».

Подальший розвиток подій засвідчив, що керівництво страйковими комітетами і, особ-ливо, радники відкидали силовий варіант. Всі зусилля спрямовувалися на те, щоб «Солідарність» стала рівноправним членом політичної системи Польської Народної Республіки. На практиці реалізовувався постулат Яцека Куроня, одного з засновників КОРу, який у статті «Чи загрожує нам інтервенція?» досить об’єктивно оцінював ситуацію і місце в ній новоствореної профспілки: «З одного боку маємо небувалий громадський рух ... у різноманітних сферах життєдіяльності суспільства, з іншого – необхідність збереження так званої керівної ролі партії, точніше її панування над центральним держапаратом, поліцією, армією. Дві ці речі потрібно узгодити. Повинні це зробити. Повинні створити абсолютно нову модель, яка спиратиметься на компроміс».

У зв’язку з цим першим кроком після підписання Угод у Щеціні, Гданську та Ястшембє-Здруй повинно було стати юридичне оформлення новоствореної профспілки шляхом її реєстрації у відповідних державних органах.

22 вересня під час чергової зустрічі у Гданську було ухвалено текст Статуту профспілки, а 24 вересня Засновницький комітет у відповідності з рішенням Державної Ради подав до Воєводського суду у Варшаві всі необхідні документи для реєстрування «Солідарності». Ці дії робітничих комітетів спонукали селян і студентів до юридичного оформлення своїх незалежних профспілок. 21 вересня 1980-го створено Комітет із заснування незалежної самоврядної профспілки селян. 22 вересня на зустрічі студентського активу було вирішено розпочати роботу зі створення незалежного Об’єднання студентів.

24 жовтня у Воєводському суді Варшави відбулося обговорення питання про реєстрацію незалежної профспілки. Засідання суду вів його голова Здзислав Косьцєльняк. Нарешті суддя оголосив вердикт суду про реєстрацію «Солідарності» і Статуту, але зі змінами, які внесли без консультації із Загальнопольською узгоджувальною омісією (ЗУК). Незважаючи на офіційну реєстрацію незалежної самоврядної профспілки «Солідарність», ЗУК різко засудила діяльність воєводського суду і опротестувала зміни, які були внесені до Статуту без узгодження. Комісія наголосила, що не визнає їх. Черговим важливим етапом інституціалізаційного процесу стала боротьба «Солідарності» за реєстрацію Статуту без змін і доповнень, які намагався внести Воєводський суд.

30 жовтня 1980-го перший секретар ЦК ПОРП Станіслав Каня і прем’єр Юзеф Піньковський мали досить гостру розмову у Москві з Генеральним секретарем ЦК КПРС Л.І.Брежнєвим, який різко критикував керівництво ПНР за поступки «Солідарності». Безумовно, після московської зустрічі переговори 31 жовтня між делегацією «Солідарності» та прем’єром Піньковським відбувалися складно. Вони тривали 14 годин. Обидві сторони розуміли, що в разі відсутності домовленостей країна може опинитися перед всезагальним страйком, який був запланований на 12 листопада, а можливо, і зовнішнім втручанням. Тому були прийняті компромісні рішення. Уряд зобов’язався розглянути скаргу профспілки у Верховному суді 10 листопада. Також була дана згода на те, що «Солідарність» буде видавати щотижневу масову загальнопольську газету. Питання реєстрації «Селянської Солідарності» відкладалося на майбутнє.

У такій напруженій внутрішньополітичній обстановці Верховний суд 10 листопада 1980 року розглянув скаргу Загальнопольської узгоджувальної комісії щодо рішення Воєводського суду у Варшаві про внесення змін до Статуту «Солідарності» і скасував їх. Дві сторони дійшли певного компромісу.

Події 80-х у Польщі і, власне, шлях від ідеї про створення незалежної самоврядної профспілки «Солідарність» до її інституціалізації в політичній системі ПНР засвідчили, що країни соціалістичної співдружності увійшли в якісно новий період взаємовідносин поміж правлячими політичними елітами та опозицією. Силове розв’язання конфліктних проблем, яке практикувалося марксистсько-ленінськими партіями в минулому, поступалося місцем переговорам, пошукові компромісних рішень. Це фактично були перші реальні кроки їх еволюції в напрямку формування громадянського суспільства, яке давало можливість на практиці відродити традиції парламентаризму і демократії з їх позитивами і негативами, але важливою можливістю до постійного вдосконалення та покращення.

Владислав СТРУТИНСЬКИЙ,
доцент кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Варшавське повстання 1944 року: перебіг та наслідки для Польщі

Варшавське повстання (1 серпня – 3 жовтня 1944 р.) стало головною військовою операцією польського руху опору проти Третього Рейху з метою звільнення Варшави і відновлення довоєнної некомуністичної Польщі. Повстання збіглося з наближенням частин Червоної Армії до східних околиць міста та відступом німецьких військ. Але радянський наступ зупинився на правобережній частині Варшави.

Власне в цей період відбувалося ряд важливих зовнішньополітичних подій, які стали доленосними для повстанців і для Польщі в цілому.

21 липня 1944 року на Сході Польщі у місті Холмі, звільненого від німецьких окупантів Радянською Армією, було створено прорадянський Польський комітет національного визволення з представників лівих партій під керівництвом комуністів. Далі він переїздить до Любліна і стає відомим в історії як «Люблінський комітет». Радянське керівництво на перспективу планувало трансформувати його в Тимчасовий уряд повоєнної Польщі.

У той же час, у Лондоні існував Уряд Польщі у вигнанні на чолі з прем'єром Станіславом Миколайчиком. Як правонаступник довоєнного національного уряду, він визнавався як в Польщі, так і за кордоном легітимним представником польського народу до проведення нових виборів після звільнення Польщі від німецьких окупантів. Лондонському уряду і його представництву в Польщі – Делегатурі, підпорядковувалися некомуністичні структури антифашистського Руху Опору, насамперед військова організація - «Армія Крайова» (Armija Krajowa).

Основною метою повсталих було витіснення німецьких окупантів з міста і підтримка союзників у їх подальшій боротьби проти гітлерівської коаліції. Політичним завданням було прагнення звільнити Варшаву до підходу радянських військ, щоб підкреслити незалежність польської держави, привести до влади Уряд у вигнанні і не допустити насадження керівництвом СРСР прорадянського Польського комітету національного визволення, як тимчасового повоєнного уряду Польщі.

За наказом генерала Тадеуша Бур-Коморовського «Бора», повстання почалося 1 серпня 1944 року в рамках розвитку військової операції «Буря», плану загальнонаціонального захоплення влади в країні представниками еміграційного уряду в Лондоні, напередодні радянського наступу. На початок повстання у Варшаві проживало 820 тис. мешканців. (на початок II-ї світової війни 1 вересня 1939 р. – понад 1,,3 млн). Чисельність Армії Крайової у Варшаві нараховувала біля 50 тис. осіб. На жаль значна частина бійців на початку повстання не мала зброї. Але у повстанців був великий патріотичний підйом. Повстання тривало більше двох місяців.

З моменту початку повстання представники емігрантського уряду Польщі звернулися до військового і політичного керівництва союзників з проханнями надати допомогу повсталим. Радянське політичне та військове командування ніяк не відреагувало на повстання і радянські війська, що стояли неподалік, не здійснили жодних спроб надати повстанцям допомогу.

Żołnierze na barykadzie podczas Powstania Warszawskiego. **Fot. PAP/CAf/Reprodukcja.**

2 серпня про повстанні у Варшаві стало відомо у Лондоні. Прем'єр-міністр Великої Британії Вінстон Черчілль спробував організувати активну допомогу повстанцям повітрям.

З німецького ж боку район Варшави обороняла 9-та армія генерала Ніколауса фон Формана. 16-тисячний німецький гарнізон був посилений і 5 серпня німці почали контратаку за допомогою танків, важкої артилерії та ударної авіації.

Спочатку полякам вдалося взяти під свій контроль більшу частину центру Варшави, захопили чимало стратегічно важливих об'єктів, тож з часом їхня кількість зросла до 34 тис. Подальші події розвивалися не на користь повсталих. Радянський наступ, в силу різних обставин, зупинився, а радіозв'язок з повсталими не підтримувався. Інтенсивні вуличні бої між поляками і німцями продовжилися. 5 серпня нацисти перейшли до контратаки. До 14 вересня 1944 року 1-ша армія Війська Польського, яка діяла в складі Радянської Армії, закріпилася на східному березі Вісли і зробила невдалу спробу форсувати річку, щоб допомогти повстанцям.

На початку вересня 1944 року німецьке командування запропонувало Армії Крайовій почати переговори про здачу позицій на досить вигідних для повстанців умовах. 7 вересня 1944 року Польський еміграційний уряд дав санкцію генералу Тадеушу Бур-Коморовському «Бору» на припинення боротьби і капітуляцію. Цього ж дня спеціальна делегація Польського Червоного Хреста на чолі з заступником голови правління графинею Марією Тарновською попрямувала на переговори в штаб Еріха фон дем Баха. Під час переговорів Крайова Рада міністрів прийняла рішення про капітуляцію.

24 вересня 1944 німецькі війська перейшли у вирішальний наступ на райони, зайняті повстанцями. З 24 вересня німці почали вирішальний наступ на район Мокотув, який капітулював 27 вересня, а 29 вересня — на Жолібож, який здався 30 вересня

1 жовтня за наказом генерала Тадеуша Бур-Коморовського повстанці припинили вогонь. 2 жовтня 1944 Тадеуш Бур-Коморовський підписав капітуляцію; учасникам повстання, що здалися з Армією Крайовой був гарантований статус військовополонених. Через 3 дні повстанці колонами почали залишати Варшаву. В цілому повстання тривало 63 дні. Воно стало найбільшою військовою операцією у європейському русі опору, на окупованих німецькими військами територіях, під час Другої світової війни.

Результати та наслідки повстання

У полон потрапило 17 тисяч повстанців, в тому числі 922 офіцера і 6 генералів. За 63 дня повстання загинули біля 16-18 тисяч повстанців Армії Крайової, 7 000 зникли безвісти. З числа цивільного населення загинуло від 120 до 200 тис. осіб. Величезними були матеріальні втрати. Три місяці після повстання, Варшава ще перебувала в руках німців. Виконуючи людиноненависницький наказ рейхсфюрера СС Генріха Гіммлера, в якому говорилось, що місто повинно «... зникнути з поверхні землі...» спеціальні німецькі команди методично підпалювали і підривали будинки, в тому числі і безцінну історичну забудову в старій частині Варшави. Понад 550 тис. варшав'ян було виселено з міста і відправлено на примусові роботи до Рейху чи до концтаборів.

Варшавське повстання 1944 року не досягло військової та політичної мети, але в той же час стало для поляків символом мужності та рішучості в боротьбі за незалежність.

Західні історики звинувачують радянське командування в умисному ухиленні від допомоги полякам, а радянські історики однозначно представляли варшавське повстання як спровоковану авантюру керівництва підпілля Армії Крайової, що діяло за вказівкою емігрантського уряду. Після 1989 року для багатьох поляків повстання стало головною подією Другої світової війни.

Владислав СТРУТИНСЬКИЙ,
доцент кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Centrum Warszawy zniszczone po Powstaniu. **Fot. Muzeum Powstania Warszawskiego**

У Чернівцях – Ісламський культурний центр «Буковина»

У Чернівцях 15 серпня відбулося урочисте відкриття Ісламського культурного центру «Буковина», що увійде до мережі ісламських культурних центрів ГС «Всеукраїнська асоціація «Альраід». Цей центр стане першим мусульманським осередком на Буковині, що об'єднує у своїй діяльності релігійний, культурно-просвітницький та соціальний напрями.

Тут діє мечеть, яку мусульманська громада міста збудувала за три роки. Вона підпорядкована Духовному управлінню мусульман України «Умма».

В урочистостях взяли участь муфтій ДУМУ «Умма» шейх Саід Ісмагілов, голова ГСВА «Альраід» шейх Сейран Арифов, делегації ісламських осередків з усієї України, представники влади, духовенства, національних товариств, чернівчани.

Для гостей провели екскурсію культурним центром, презентацію нової редакції книги «Українські просвітителі та іслам» Соломії Вівчар з автографсесією. Було також частування традиційними стравами мусульманської кухні.

Пресслужба облдержадміністрації.

Święto folkloru i edukacji

(Ciąg z Nr 159-160 czerwiec-lipiec).

Bukowińskie Spotkania Naukowe

Od początku lat 90. wzrosło zainteresowanie nie tylko folklorem bukowińskim, ale też jej historią, polityką, geografią, etnografią, kulturą i językiem. Idea bukowińskich spotkań rozpoczęła się z bliskiej współpracy dwóch osób: Zbigniewa Kowalskiego, pracownika Domu Kultury w Pile oraz profesora Kazimierza Feleszki z Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Slawistyki PAN z Warszawy. Pierwszy – etnograf, animator kultury – od ponad trzydziestu lat kieruje transgranicznym festiwalem bukowińskim. Drugi z nich, naukowiec, językoznawca,był inicjatorem konferencji naukowych i badań dotyczących Bukowiny. Wszystkie konferencje towarzyszyły „Bukowińskim Spotkaniom", gromadząc w ten sposób naukowców z różnych krajów.

Konferencje mają na celu zbliżenie i integrację naukowców z różnych krajów, którzy podejmują problematykę bukowińską i środkowoeuropejską w swoich badaniach, a szczególnie:

- wymianę ich doświadczeń i prezentację efektów prowadzonych prac badawczych,
- rozwinięcie transgranicznej interdyscyplinarnej współpracy naukowej,
- diagnozę aktualnego stanu badań i wskazanie nowych obszarów badawczych,
- promocję szeroko rozumianej problematyki bukowińskiej i badań nad historią Bukowiny, podkreślenie rangi tego typu badań, ich znaczenia społecznego,
- upowszechnianie nauki.

Pierwsza konferencja pt.: Bukowina – wspólnota kultur i języków odbyła się na przełomie maja i czerwca w 1991 roku w Podgajach nieopodal Jastrowia. Wzięli w niej udział badacze z Polski: Kazimierz Feleszko, Eugeniusz Kłosek, Jan Bujak, Stanisław Gogolewski, Barbara Kopydłowska-Kaczorowska; z Ukrainy: Дмитро Бучко, Ганна Бучко, Надія Бабич, Корней Лук'янюк, Світлана Буджак; z Niemiec, Ortfried Kotzian oraz z Belgradu, Dušan Drljača; z Węgier Rónai Béla, z Mołdawii РубинУдлер .

W dniach 2-4 czerwca 1994 roku została zorganizowana w Jastrowiu Międzynarodowa Konferencja Naukowapt.: „Bukowina – Europa w miniaturze" z udziałem przedstawicieli ośrodków naukowych Polski, Ukrainy, Rumunii, Niemiec i Serbii, łącznie w tej konferencji uczestniczyło 15 przedstawicieli świata nauki, reprezentujących dyscypliny humanistyczne i społeczne, w tym pięciu znawców problematyki bukowińskiej przyjechało z Niemiec.

Podczas X. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania" w dniach 2-5 czerwca 1999 roku w Jastrowiu odbyła się kolejna międzynarodowa konferencja bukowinoznawcza skupiająca aż 50 naukowców: z Niemiec (5 osób), Ukrainy (14 osób), Serbii 91 osoba), Rumunii (15 osób), Izraela (1 osoba), Wiednia (1 osoba), USA (1 osoba), Słowacji (1 osoba) i Polski (11 osób).

Po śmierci Kazimierza Feleszki środowisko naukowe zajmujące się tematyką bukowińską wyraziło chęć kontynuacji badań i dyskusji naukowych na tematy bukowińskie. W 2005 roku w Czerniowach podczas XVI Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania" miała miejsce Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: Bukowińska mozaika wielokulturowa: dzieje tradycji i realia współczesności zorganizowana przez Władysława Strutyńskiego z Wydziału Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Narodowego im. Juria Fedkowycza we współpracy z Heleną Krasowską z Instytutu Slawistyki PAN w Warszawie.

Podczas XX jubileuszowych „Spotkań Bukowińskich" w Jastrowiu w 2009 roku odbyła się konferencja naukowa pt. „Bukowińskie Spotkania Naukowe. Integracja społeczno-kulturowa na pograniczu" zorganizowana przez Helenę Krasowską z Instytutu Slawistyki PAN oraz Magdalenę Pokrzyńską z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zaproszenie na tę konferencję przyjęli badacze z Polski (12 osób), Ukrainy (8 osób), Rumunii (8 osób) oraz z Węgier (4 osoby).

Od 2014 roku, kontynuując idee Kazimierza Feleszki i założenia, że konferencje odbywają się co pięć lat, Helena Krasowska z Magdaleną Pokrzyńską zorganizowały kolejną z serii spotkań naukowych w Jastrowiu. Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: „Bukowińskie Spotkania Naukowe. Inni wśród Swoich" towarzyszyła XXV Międzynarodowemu Festiwalowi Folklorystycznemu „Bukowińskie Spotkania". Wzięło w niej udział aż 16 badaczy z Polski z takich miast: Wrocław, Warszawa, Katowice, Zielona Góra, Piła, Suwałki, Bydgoszcz. Ważny głos na temat inności zabrali Michał Jaros z USA, Michał Sygut ze Słowacji, KristinaCsibi z Węgier. Środowisko ukraińskie reprezentowało 14 osób. Byli to naukowcy z Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach oraz eksperci związani z czerniowieckim samorządem.Z Rumunii przyjechało 7 naukowców – pracowników Uniwersytetu Stefana Wielkiego w Suczawie. Cztery osoby przyjechały z Niemiec. Byli to pracownicy naukowi z Instytutu Bukowińskiego w Augsburgu.

W 2019 roku odbył się jubileuszowy XXX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania", któremu towarzyszyła Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wspólne dziedzictwo kulturowe i językowe". Poświęcona ona została założycielowi i pomysłodawcy tych naukowych spotkań profesorowi Kazimierzowi Feleszce w 80-rocznicę urodzin.Obecni na tej konferencji byli przedstawiciele świata nauki z Mołdawii (1 osoba), a Niemiec (1 osoba), z Rumunii (4 osoby), z Ukrainy (13 osób), z Polski (15 osób).

Podsumowując, od 1991 roku odbyło się siedem międzynarodowych konferencji naukowych poświęconych tematyce bukowińskiej, które towarzyszyły Międzynarodowemu Folklorystycznemu Festiwalowi „Bukowińskie Spotkania". W konferencjach tych brali udział przedstawiciele z następujących państw: Austria (1 osoba), Izrael (1 osoba), Niemcy (16 osób), Mołdawia (2 osoba), Serbia (3 osoby), Słowacja (2 osoby), Polska (70 osób), Rumunia (37 osób), Węgry (6 osób), Ukraina (76 osób), USA (2 osoby). Ten wachlarz reprezentowanych państw jest odzwierciedleniem naukowego głosu w sprawach bukowińskich. Dane statystyczne pokazują, że Bukowiną, jej bogactwem kulturowym, językowym, jej literaturą, historią oraz zagadnieniami politycznymiinteresują się przedstawiciele różnych państw i reprezentanci różnych dyscyplin naukowych. Za każdym razem odkrywane są białe plamy na polu badawczym i naukowym dotyczącym poznania tego regionu. Poniższy diagram pokazuje, że ta przestrzeń jest szeroka, a problemów badawczych przybywa. Także dane statystyczne dowodzą, żew środowisku badaczy istnieje rzeczywista chęć do wspólnej naukowej refleksji.

Projekt folklorystyczny i naukowy są ze sobą połączone. Naukowcy, którzy są widzami prezentacji scenicznych i uczestnikami wydarzeń kuluarowych, mają okazję dostrzegać i formułować problemy badawcze, prowadzić obserwację i dokumentację terenową. Udział w festiwalu bukowińskim daje im możliwość obserwacji praktycznego wymiaru zróżnicowania kulturowego. Z kolei członkowie zespołów folklorystycznych i mieszkańcy miejscowości festiwalowych mają okazję spotkać się ze światem nauki, licznie przybywają na wykłady i słuchają prezentacji konferencyjnych.

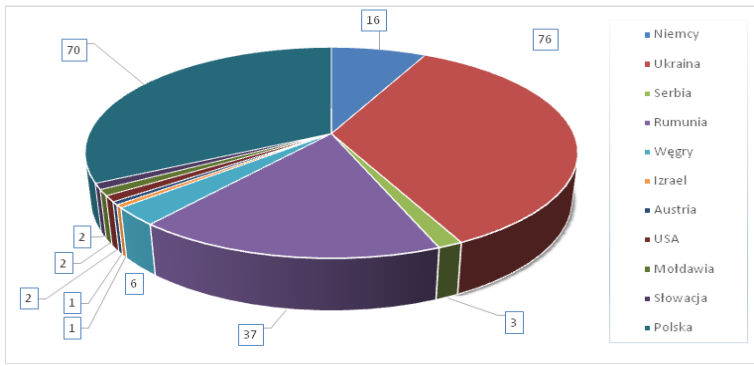

Diagram 3. Reprezentacja naukowców z różnych państw biorących udział we wszystkich siedmiu spotkaniach naukowych. Opracowanie własne na podstawie programów konferencji.

lata	Międzynarodowe Festiwale Folklorystyczne „Bukowińskie Spotkania" którym towarzyszyły Międzynarodowe Konferencję Naukowe	Tytuły tomów wydanych po konferencjach
1991	II Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	Bukowina. Wspólnota kultur i języków
1994	V Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	Bukowina. Blaski i cienie „Europy w miniaturze"
1999	X Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	Bukowina. Razem czy osobno?
2005	XVI Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania" – edycja ukraińska	Bukowina. Tradycje i współczesność
2009	XX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	Bukowina. Integracja społeczno-kulturowa na pograniczu
2014	XXV Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	**Bukowina. Inni wśród Swoich**
2019	XXX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania"	**Bukowina. Wspólne dziedzictwo językowe ikulturowe**

Tabela 2. Zestawienie lat MFF „Bukowińskie Spotkania" i książek z artykułami uczestników konferencji, jakie się wówczas odbyły.

Bukowiński Festiwal Nauki

Bukowiński Festiwal Nauki to przedsięwzięcie popularyzujące naukę, które od pięciu lat towarzyszy Międzynarodowemu Festiwalowi Folklorystycznemu Bukowińskie Spotkania.

Pomysł na Bukowiński Festiwal Nauki wyrósł z cyklicznych konferencji o tematyce bukowińskiej, jakie zainicjował na początku lat 90. XX wieku prof. Kazimierz Feleszko. Pomysł na Bukowiński Festiwal Nauki polegał na skromnym uzupełnieniu komponentem nauki festiwali folklorystycznych w tych latach, w których nie przypada konferencja naukowa. Pierwszy Bukowiński Festiwal Nauki został zrealizowany w 2015 roku – rok po siódmej z kolei konferencji

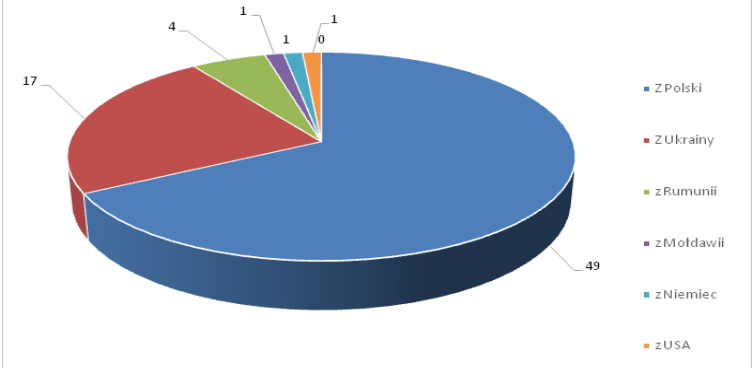

(a drugiej zorganizowanej przez Helenę Krasowską i Magdalenę Pokrzyńską), podczas XXVI Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Bukowińskie Spotkania.

Bukowiński Festiwal Nauki jest pomyślany jako cykliczna impreza popularyzująca naukę w zakresie wiedzy dotyczącej zjawisk społecznych, kultury i dziejów wiążących się z Bukowiną i Europą Środkową. Jego cele opisują poniższe punkty.

- Upowszechnienie wiedzy o Bukowinie jako regionie wielokulturowym oraz o innych regionach i środowiskach społecznych zróżnicowanych wewnętrznie.
- Oddolna integracja społeczna mieszkańców Europy Środkowej.
- Promowanie postaw otwartych, nastawionych na dialog i współpracę (przełamywanie poczucia obcości międzykulturowej i międzygeneracyjnej).
- Przełamywanie stereotypów i uprzedzeń wynikających z braku wiedzy o Innych (głównych nacisk położony na etnosy zamieszkujące Europę Środkową).

Pierwszy Bukowiński Festiwal Nauki (2015) odbył się w Dzierżoniowie i Jastrowiu. Drugi (2016) w Jastrowiu. Trzeci (2017) w Jastrowiu i Dzierżoniowie. Czwarty (2018) w Jastrowiu, Lubaniu i Dzierżoniowie. W 2019 roku V Bukowiński Festiwal Nauki miał nieco inny charakter. Wydarzenia były rozproszone, odbyły się nie tylko podczas „Bukowińskich Spotkań" (w Lubaniu), ale także w zupełnie innych kontekstach, np. gościły w jednej ze szkół w Zielonej Górze w ramach edukacyjnego spotkania inspirowanego narodowym świętem Rumunii, dwa wykłady odbyły się przy okazji Dni Nauki Polskiej w Berdiańsku na Ukrainie, oraz po raz pierwszy zawędrował na samą Bukowinę.

Dotychczas wygłoszono 34 wykłady (w tym 28 z cyklu Bliscy nieznajomi i sześć z serii Kultura – Natura), zaprezentowanych zostało 11 wystaw (w tym siedem tradycyjnych i cztery multimedialne), odbyły się dwa panele dyskusyjne, dwa warsztaty, cztery promocje książek o tematyce bukowińskiej oraz sześć spotkań w ramach Bukowińskiego dyskusyjnego klubu filmowego.

Ważnym aspektem koncepcji Bukowińskiego Festiwalu Nauki jest jego transgraniczność. W praktyce wyraża ją rzeczywista międzynarodowość tych spotkań. Jest ona widoczna zarówno w gronie zaproszonych wykładowców, jak i wśród uczestników. Wykładowcy, autorzy wystaw i moderatorzy dyskusji reprezentowali do tej pory cztery kraje Europy Środkowo-Wschodniej, tj. Mołdawię, Polskę, Rumunię, Niemcy, Ukrainę oraz Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Zakończenie

Bukowiński Festiwal jest wydarzeniem, które w wielowymiarowy sposób wpływa na integrację społeczną, pomaga poznać i zrozumieć kulturę sąsiedniego narodu. Jest płaszczyzną współpracy pomiędzy reprezentantami różnych światów społeczno-kulturowych. Stanowi przykład koegzystencji świata kultury i świata nauki. Inspiruje do refleksji i do własnych poszukiwań, oddziałując nie tylko na środowisko bukowińskie. Jest to propozycja dla każdego, niezależnie od pochodzenia, wieku, miejsca zamieszkania etc. Festiwal staje się przestrzenią, w której skraca się dystans społeczny i ludzie są „bliżej siebie". Dzięki wydarzeniom kulturalnym, naukowym oraz popularno-naukowym pomysłodawcom i organizatorom udało się stworzyć międzynarodowe wydarzenie łączące kulturę, naukę i edukację. Niezmiernie istotnym jego walorem jest pozytywny odbiór społeczny. Dzięki niemu można powiedzieć, że „Bukowińskie Spotkania" w wielowymiarowy sposób poszerzają horyzonty poznawcze uczestników, przyczyniają się do przekraczania granic i zawierania prawdziwych przyjaźni międzyludzkich.

Helena KRASOWSKA,
Magdalena Pokrzyńska.

Dane z nazwiskami zaczerpnięte są z programu konferencji, w posiadaniu autorki.

Wiek talentu i kreatywności

Koniec lipca przyniósł 80. urodziny dla Tamary Sewerniuk, szanowanej i znanej pisarki nie tylko w naszym kraju, ale również na całej Ukrainie.. Jest członkini ukraińskiego związku pisarzy i dziennikarzy Ukrainy, Zasłużona dla Kultury Ukraińskiej , zdobywczyni regionalnych nagród literacko-artystycznych i dziennikarskich im. D. Zaguła, S. Worobkiewicza, W. Bablaka, międzynarodowej nagrody im W. Winnyczenki, autorką 33 tomików poetyckich i książek eseistycznych. Kilka lat temu ukazała się jej książka „Gdy serce się dusi", przetłumaczona na język rumuński, angielski, jidysz, węgierski i polski. W 1998 roku w Polsce została wydana zbiórka wierszy poetki „Noc Jordańska". Odwiedzając wówczas Warszawę, była zachwycona Polską, architekturą stolicy oraz polską kulturą. Podczas pobytu w Polsce pani Tamara spacerowała brzegiem Wisły i nawet zanurzyła stopy w wodzie wielkiej polskiej rzeki, wsłuchiwała się w szum wiatru w konarach drzew w parku Łazienkowskim, odwiedziła Muzeum Narodowe, gdzie złożyła hołd autorowi „Dziadów" – wybitnemu poecie Adamowi Mickiewiczowi przed obrazem W. Wańkowicza. Warszawskie podróże poetki zaowocowały esejem „Nierozkwitnięta glicynia" opublikowanym w 2015 roku przez „Gazetę Polską Bukowiny".

Niedawno z okazji jubileuszu Tamara Sewerniuk została odznaczona Orderem Księżniczki Olgi III.

TA SŁYNNA PISARKA posiada wiele tytułów. Po ukończeniu wyższej szkoły pedagogicznej w Chmielnicku, wydziału filologicznego w Czerniowcach, całe życie spędziła w zamiłowaniu do słowa: pracowała w putylskiej gazecie rejonowej „Radzieckie Karpaty ", w czerniowieckich gazetach „Młody Bukowiniec", „Bukowina", „Bukowińskie Wicze", i na innych rozległych przestrzeniach działalności poetyckiej i dziennikarskiej. Mistrzyni słowa, urodzona 26 lipca 1940 roku w Starokonstantynowie w obwodzie chmielnickim, obchodzi tak poważny jubileusz, szczycąc się niezwykle znaczącymi osiągnięciami. Jej talent i kreatywność zostały odznaczone licznymi nagrodami. Jej zbiórki poetyckie „Serce umie śpiewać", „Na Ziemi Porannej", „Księżyce dnia", „Srebrna Paproć", „Olśnienie Sierpniem", „Miłosierdzie", „Wiosenne wrzeciona", „Złam", „Naiwna dusza leci", „Spójrzeć w oziębłe serce", „Zamieć zapomnienia", „Noc Jordańska", „Dotyk nieśmiertelnika", „Pokusa białej pustyni", „Błyski" , „I nie trzeba się ukrywać i nic do ukrycia", „Czyste światło", „Lecący promień wieczności", „Czerniowce, oaza cudów" są popularne i czytane. ... Do jej wierszy skomponowano muzykę przez kompozytorów Anatolija Kos-Anatolskiego, Lewka Dutkowskiego, Pawła Dworskiego, Wołodymyra Łoburaka, Aleksandra Złotnyka, Leonida Zatułowskiego, Józefa Elgisera, Wołodymyra Prokopyka, Wołodymyra Melnykowa i in.

Pieśni na wiersze Sewerniuk wykonują Narodowi Artyści Ukrainy Wasyl Zinkiewicz, Lilia Sandulesa, Paweł Dworski, Iwo Bobuł, Iwan Derda,

Zasłużeni dla Kultury Ukraińskiej Olga Dobriańska, Leonid Korineć, duety: „Pisanka" (Oksana Sawczuk, Iwan Kawaciuk) oraz „Skrynia" Maria i Wołodymyr Łoburakowie), wykonawca poezji śpiewanej Zoja Słobodian, trio „Lybid" (Zasłużeni dla Kultury Ukraińskiej Natalia Jatczenko, Walentyna Mychajłowa, Narodowa Artystka Ukrainy Lidia Mychajlenko), trio „Nostalgia" (Wiktor Maruszczak, Switłana Hajsan, Wasyl Bodnar).

Tamara Sewerniuk również i sama komponuje muzykę do swoich wierszy. Jej pieśni ekscytują, przenikają w głąb duszy, rozbrzmiewają w ludzkich sercach. A projekt twórczy „Za słowo – słowem, za dźwięk - strunami duszy", zapoczątkowany na Facebooku przez redaktora naczelnego czasopisma literacko-artystycznego „Nimczycz" Wiktora Maksymczuka, otrzymał wsparcie nie tylko Bukowińczyków, ale również miłośników poetki daleko poza granicami naszego kraju.

Maria KONDURACKA.

Тамара СЕВЕРНЮК

Чернівці мої, Чернівці...

Очі сонця до вежі туляться,
Золотавлять брук промінці
Стрепенеться душа на вулицях –
Чернівці мої, Чернівці...

Позираєте синьо айстрами,
Молодієте у краси.
Будуть заздрити вам всі Австрії
І Парижі, і Відні всі...

Дзвенить вгорі
Соборно-срібний неповторний лад...
Це наш святий поріг,
Обітований сад...

Арабески віків на камені,
Прапор волі в міцній руці.
Буде ноша її легка мені,
Чернівці мої, Чернівці...

Всі забудуться кривди і докори,
Осіянна ваша хода,
І цвістиме услід за кроками
Вічна рутонька молода...

Czerniowce moje, Czerniowce

Oczy słońca do wież się tulą,
Złocą bruk promieniowce,
Drgnie serce na ulicach –
Czerniowce moje, Czerniowce...

Spoglądacie błękitem astrów,
Odmładzacie się od przeszłości.
Paryże, Wiednie zazdrościć będą
Waszej piękności...

Brzmi w niebie
Niepowtarzalny kościelno-srebrny ład...
To nasz święty próg,
Obiecany sad...

Arabeski wieków na kamieniu,
Sztandar woli w silnej ręce,
Ten ciężar będzie mi lekki
Czerniowce moje, Czerniowce

Wszystko odchodzi – wyrzuty i krzywdy.
Coraz ciszej w oddali kroki.
I zastygnie czerwienią swą rutą,
Kwitnąca gdzieś wśród obłoków.

Tłumaczenie Łucja USZAKOWA.

Zarząd Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza, Redakcja «Gazety Polskiej Bukowiny», oraz Polonia naszego kraju składają najserdeczniejsze życzenia dla Pani Tamary SEWERNIUK z okazji 80. rocznicy urodzin.

Życzymy zdrowia i nowych wierszy i piosenek. Niech talent i mądrość będą źródłem inspiracji i radości dla młodych pokoleń na długie lata. Wiele owocnych lat na twórczej drodze poetyckiej!

Sto lat!

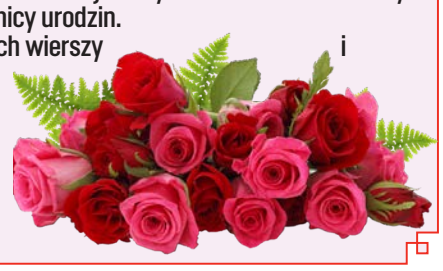

„Miałbym pieniądze, kupiłbym sobie mieszkanie w Czerniowcach"

Jurij Andruchowycz o jubileuszowej imprezie w Polsce, która się nie odbyła, i o półrocznej służbie wojskowej w Sadagórze

Międzynarodowy Festiwal Poezji „Meridian Czernowitz" zaprezentował projekt „Literackie dni Paula Celana 2020" (odczyty i dyskusje na Ukrainie i w Niemczech). Realizację projektu rozpoczęto w Czerniowcach. W projekcie uczestniczyło 10 artystów - ukraińskich i niemieckich, którzy, mieszkając w stolicy Bukowiny przez tydzień, rozpoczęli pracę nad esejem na temat Paula Celana. Znany ukraiński pisarz Jurij Andruchowycz był pierwszym uczestnikiem literackiej rezydencji w Czerniowcach „Paul Celan 100". Udzielając wywiadu naszej gazecie, opowiedział o tym, jakie wydarzenia łączą jego z Czerniowcami oraz o nowej powieści „Noc Radia", która wkrótce ukaże się w czerniowieckim wydawnictwie „Meridian Czernowitz".

– Pan opowiadał, że kiedy służył w wojsku, przez sześć miesięcy odbywał służbę wojskową w Sadagórze, w tym roku pan spędza tydzień w Czerniowcach. Czy miałby pan ochotę zamieszkać w naszym mieście na stałe?

– Chętnie, gdybym posiadał odpowiednią kwotę, miałbym ochotę kupić sobie mieszkanie w tym mieście. Najlepiej byłoby, żebym mógł na zmianę mieszkać trochę w Iwano-Frankowsku, a trochę w Czerniowcach. Jest jeszcze jedno miasto, zamieszkanie w którym rozważałbym jako możliwość – to Lwów. Wydaje się więc logiczne, że obecnie mieszkam pomiędzy tymi dwoma miastami. Ale nie zdobyłem jeszcze takich funduszy, aby urządzić sobie taki styl życia. Dlatego zostawiam moje marzenia na perspektywę.

– Jak pan uważa, co pisarz powinien zrobić na Ukrainie, żeby mieć tak duże wynagrodzenie?

– Koniecznie musiałby drukować swoje utwory w zagranicznych wydawnictwach, najlepiej w największych i najpopularniejszych, które przyniosłyby mu realne zarobki - i ze sprzedaży książek, i z występów przed publicznością. Na przykład, w moim przypadku, kiedy moje książki są wydane w Niemczech, dobrze się tam sprzedają. Ale ze sprzedaży samych książek byłoby trudno zarobić na życie. To dobry dodatek. Natomiast najlepszym zarobkiem są występy na festiwalach, oraz wieczorach twórczych. Wiem, że moi koledzy mają się podobnie. Jeśli pominiemy ten sposób zarobku zostaje tylko sprzedaż scenariuszy lub prawa na własny utwór. Niestety na Ukrainie pisarze często są nieuczciwie traktowane, i oni otrzymują za swoją pracę zbyt niskie wynagrodzenie. Powiedzmy, jeśli budżet filmu wynosi 10 milionów hrywien, to pisarz, na twórczości którego jest oparty ten film, może co najwyżej uzyskać 50 000, i to w najlepszym przypadku. Więc co z tym zrobić?

– Proszę opowiedzieć szczegółowo o tym, jak pan trafił do Sadagóry?

– Przyczyną była służba wojskowa.

– Czy przez cały czas pan przebywał w Sadagórze?

– Często goniono nas do Czerniowiec, do łaźni tureckiej, a potem na piechotę z powrotem. Był to okres wiosna-jesień. Biegliśmy brudni, szybko się myliśmy, nie pozwolono nam się

nacieszyć przebywaniem w łaźni. A potem – biegiem z powrotem i znowu byliśmy tacy sami brudni i spoceni jak przed kąpielą. Czasami ludzie z okolic zabierali nas z Sadagóry do jakiejś pracy na roli. Myślę, że mieli umowy z tymi oficerami, którzy zapewniali im darmową siłę roboczą. Dlatego udało mi się trochę zwiedzić Sadagórę, chodząc do gospodarzy i wykonując różne prace fizyczne, np. kopiąc rwy. Chętnie zgłaszaliśmy się na taką pracę, ponieważ ludzie karmili nas domowym jedzeniem.

– Często pan jeździ do Niemiec, gdzie są wydawane pana książki. A jakie są relacje z naszym najbliższym sąsiadem - Polską?

– Polska była pierwszym krajem, w którym zostałem przetłumaczony i opublikowany za granicą. Moja powieść „Rekreacja" ukazała się po raz pierwszy w języku polskim, chociaż wówczas jeszcze nie była wydana w języku ukraińskim. I od tego czasu zostałem znanym pisarzem w Polsce. Powiedziałbym, że najlepsze czasy już minęły. Szczyt mojej popularności i uznania przypadł na okres od drugiej połowy lat 90. do 2010 roku... Mimo wszystko nadal publikuję tam swoje powieści. Z ostatnich "Kochankowie Justycji", która też została wydana najpierw w Polsce. Właściwie wszystkie moje utwory są przetłumaczone na język polski łącznie z wierszami, oprócz tych historii wojskowych.

– A wykłady, szpalty w publikacjach?

– Teraz nie mam takich propozycji. Moja nowa powieść wciąż u mnie leży, nie jest oddana dopóki do żadnego wydawnictwa. Na wykłady zapraszano, co prawda nie proponowano pisania szpalt. „Gazeta Wyborcza" czas od czasu prosiła o napisanie czegoś na szerszy temat - taki esej. Przez jakiś czas było to regularnie, w ciągu kilku lat. Bo wtedy był taki czas, kiedy wektor ukraiński był ważny dla Polski. Polska właśnie zbliżała się do Unii Europejskiej i ciągnęła Ukrainę jako nasz adwokat. Dla niej było ważne, aby wyrwać nas spod rosyjskich wpływów. Opinie ukraińskich pisarzy były dla polskiej strony ważne, a fakt, że mówię biegle po polsku, dał mi plus, udzieliłem tam wielu wywiadów. Teraz wszystkiego jest mniej i publikacji, i wywiadów ...

– Ciekawie, czy pan rozmawiał z Olgą Tokarczuk po otrzymaniu Nagrody Nobla?

- Na żywo - nie. Obchodziłem jubileusz, 60. urodziny akurat we Wrocławiu - w jej mieście. Zaprosiłem Olgę. Ale już miała zaplanowane spotkania z miesięcznym wyprzedzeniem i wycieczkę do Hiszpanii. Krótko mówiąc, tego wyjazdu nie było z powodu kwarantanny, podobnie jak i obchodów jubileuszowych.

Natomiast spotkaliśmy się w małym gronie towarzystkim we Frankowsku. Według planu we Wrocławiu miało to być spotkanie z publicznością, cały dwudniowy festiwal, ponieważ z tym miastem przyjaźnimy się już od dawna. Władze miasta zainwestowały w to wydarzenie, wsparły finansowo, wszystko było zaplanowane. Festiwal miał być przeprowadzony pod hasłem „Andruchowycz 6.0". Zaplanowano uczestnictwo artystów z Ukrainy i Polski. Miał to być festiwal dialogu między dwiema kulturami. A moja osoba zjednoczyłaby wszystkich przez mój jubileusz. Miał być koncert Tarasa Czubaja, mój koncert z polskim zespołem „Carbido" i wiele czytań literackich. Jako prowadzącego planowano było zaprosić Aleksandra Bojczenkę. No cóż, nie udało się w tym roku... Mamy nadzieję, że może za pół roku, 13 listopada, uda nam się zorganizować ten festiwal mimo wszystko. Więc przez to, że uroczystość została przeniesiona, to będę miał przez cały rok wciąż 59 lat ...

– Pan spędził tydzień w Czerniowcach. Czy udało się zrobić jakieś notatki na temat przyszłych esejów o Paulu Celanie?

– Tak oczywiście. Jestem wdzięczny organizatorom rezydencji, że zorganizowali wycieczkę po literackich miejscach Czerniowiec. Chociaż jestem kolejny raz w tym cudownym mieście, ale dowiedziałem się o tylu nowych ciekawostkach, np. o ważnych dla Bukowiny nazwiskach, znanych na całym świecie. Przybliżyłem np. postać kuzynki Paula Celana Zelmy Meyerbaum-Eisinger, która zmarła w obozie w wieku 18 lat. Dostałem więc dużo informacji, żeby napisać coś nowego. Wydawało mi się, że wszystkie swoje wrażenia o Celanie napisałem jeszcze w latach 90. i nic nowego nie potrafię napisać. Mimo to, uważam, że w tym roku znalazłem nowe motywy jego wieloaspektowej twórczości.

Natalia FESZCZUK.

Zdjęcie – «Meridian Czernowitz».

Bóg Zapłać dobroczyńcom z Polski

W ramach Akcji zostały zakupione artykuły higieniczne, środki czystości oraz art. spożywcze, z których było przygotowano paczki pomocowe.

Przygotowaniem oraz dystrybucją paczek zajmowały się osoby związane z Cz OTKP im. Adama Mickiewicza oraz przedstawiciele środowisk polskich z poszczególnych ośrodków w Czerniowcach, Storożyńcu, Pance, Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach, Terebleczu, do których pomoc została dostarczona.

W taki sposób wspólnie walczymy z pandemią COVID-19. Bóg Zapłać dobroczyńcom z Polski za tak potrzebną pomoc.

Zarząd Główny Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza.

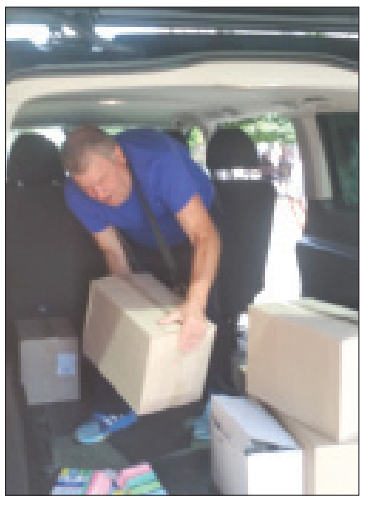

Родинне свято, як християнське переконання

В ОСТАННІЙ ДЕНЬ ЛИПНЯ члени чернівецької «Родини Кольпінга» зустрілись біля каплички на території історико-культурного заповідника «Кладовище на вулиці Зеленій». Тут, на старому міському цвинтарі, поховані 13 ксьондзів – римо-католицьких священиків, які працювали в Чернівцях. Десять із них поховані в спільному склепі, на якому і звели капличку.

У 1893 році на духовну службу в католицькій парафії Чернівців був призначений священник Йосиф Шмід. Він був першим буковинцем, який очолив парафію. Саме за часів його духовної праці в місті й збудували цю капличку. Навпроти знайшли вічний спокій сам Йосиф Шмід, ксьондзи Інжієвський та Краєвський.

У 2009 році члени чернівецької «Родини Кольпінга» ініціювали та організували відновлення каплички. З допомогою спонсорів та завдяки пожертвам парафіян замінили вікна, двері, навіс, накрили новий дах і поклали бруківку навколо каплички.

Традиційно кольпінгівці та парафіяни Малої базиліки Воздвиження Всечесного Хреста приходять сюди помолитись, просять Господа Бога про вічний спокій для своїх ксьондзів, а також, щоб підтримати в належному порядку каплицю і гробниці.

Щиро дякую усім членам нашої «Родини Кольпінга», які сумлінно працювали протягом двох годин. Це було для нас справді родинне свято. Дякуємо Богові за всі блага. А ті, хто не зміг того дня прийти з поважної причини, були разом із нами в молитві. Адже Адольф Кольпінг у проповіді з нагоди урочистості св. Йосифа в 1853 році наголошував: «Працюйте для Ісуса Христа, тобто працюйте так, щоб своєю працею служити Богу. Освячуйте щоденну працю задоволенням від неї, поєднайте жертовність вашої щоденної праці з вашою ранньою і вечірньою молитвою, і будьте впевнені, в очах Бога нашого матимете благословення Його... Працюйте з християнським переконанням і запалом, вбачаючи у цьому релігійний обов'язок, школу чеснот. Щодня готуйтесь до майбуття, а у вашому ремеслі шукайте дорогу до небес».

Людвіг МАРКУЛЯК,
голова громадської організації «Родина Кольпінга» в Чернівцях.

На Малу Базиліку повернувся сонячний годинник

Три роки тому нинішній голова облдержадміністрації організував і оплатив реставрацію унікальної пам'ятки Чернівців – сонячного годинника на костьолі Воздвиження Всечесного Хреста.

– МЕНІ ЗАХОТІЛОСЯ врятувати цей сонячний годинник від корозії, – розповідає чернівчанин Сергій Осачук, який відреставрував цю унікальну для міста річ за власні кошти. – Насправді сам метал – міцний, але справа в естетичному вигляді годинника. Я розмовляв з настоятелем костелу – отцем Анатолієм, в середині храму ще не завершена реставрація, тому до фасаду, за словами настоятеля, вони мали братися, але це – дальша перспектива. Тому вони втішилися моїй ініціативі... Якщо кожен чернівчан у щось бодай маленьке вкладе власні гроші, то в загальному місто виглядатиме привабливіше.

Сергій Осачук за фахом історик, але зауважує, що не мав мети досліджувати історію цього сонячного годинника. Йому важливо найперше, аби ця річ радувала око своїм гарним виглядом.

Довідка. *Сонячний годинник вертикального типу встановлений на стіні римо-католицького костьолу Воздвиження Всечесного Хреста, побудованого в 1787-1814 роках. Годинник було встановлено на південно-західній стіні костелу у 1818-му, кілька разів його змінювали на новіший.*

Сонячний годинник виконаний на шести аркушах заліза, склепаних між собою, виглядає як усічений сектор кола і має розмітку: годинні і півгодинні поділи та позначення годин арабськими цифрами від 8 години ранку до 5 години вечора. Розмітка і цифри нанесені чорною фарбою. Гномон – полярний, на дугоподібній підставці, виготовлений із металу. Довжина стріли – близько 80 см.

Гуманітарна допомога від польського міста Кельце

Благодійники привезли на Буковину дезінфекційні та миючі засоби, а також мотопомпу насосної фабрики «Białogon» для відкачування води. Обладнання передали представникам Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет. Вони використовуватимуть помпу для ліквідації наслідків нещодавньої повені.

25 sierpnia obchodzi swoje 60-e urodziny jeden z pierwszych członków Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza, członek Zarządu Głównego Towarzystwa oraz Prezes Organizacji Społecznej „Rodzina Kolpinga" w Czerniowcach

Ludwik MARKULAK

W uroczystym dniu Twoich 60 urodzin przesyłamy szczere serdeczne życzenia długich lat życia, przepełnionych zdrowiem i szczęściem, pogody ducha, pomyślności i ludzkiej życzliwości, dni pełnych słońca i radości oraz wszystkiego, co najpiękniejsze i najmilsze w życiu.

Aby każdy dzień przynosił nowe przygody i momenty godne do zapamiętania. Niech nigdy nie zabraknie Ci miłości i osób ważnych w Twoim życiu.

Zdrowie niech Ci dopisuje, a smutek Ci nie doskwiera.

W dniu 60 urodzin Twych życzymy Ci tego wszystkiego czego pragniesz Ty. Niech wszelkie troski pójdą precz, niech uśmiech gości na Twej twarzy wszerz. Ciesz się każdą chwilą, żyj i baw się nim kolejne lata miną.

Zarząd Główny Organizacji Społecznej „Obwodowe TKP im. Adama Mickiewicza", Redakcja „Gazety Polskiej Bukowiny".

Program Stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP „Gaude Polonia"

Narodowe Centrum Kultury w Warszawie ogłasza nabór do XX edycji (na rok 2021) Programu Stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP „Gaude Polonia". Program „Gaude Polonia" przeznaczony jest dla młodych twórców i tłumaczy z literatury polskiej z krajów Środkowo-Wschodniej Europy.

Pobyt stypendialny w Polsce będzie trwać **od 1 lutego do 31 lipca 2021 roku.** Nabór stypendystów odbywa się na drodze konkursu. Od kandydatów wymagana jest znajomość języka polskiego przynajmniej na poziomie podstawowym.

Termin zgłoszeń do udziału w programie upływa 15 października 2020 roku.

Wymagane dokumenty:
- wniosek o przyznanie stypendium;
- minimum 2 rekomendacje od twórców uznanych w wybranej przez kandydata dziedzinie;
- portfolio w wariancie papierowym lub na pendrive i CD/DVD.

Wnioski o stypendium można składać w Instytucie Polskim w Kijowie (ul. Chmielnickiego 29/2, lok. 17, 01-030 Kijów) lub bezpośrednio w Narodowym Centrum Kultury w Warszawie (ul. Płocka 13, 01-231 Warszawa).

https://www.nck.pl/dotacje-i-styp.../.../programy/gaude-polonia...

PRZEPISY NA ZIMĘ

Sałatka szwedzka z ogórków

Składniki: *4 kg zielonych ogórków, 1/2 kg marchewki, 1/2 kg cebuli, 1 szkl. octu, 1 szkl. cukru, 1 szkl. oleju, 3 płaskie łyżeczki soli, 2 łyżeczki pieprzu mielonego, 2 małe główki czosnku*

Przygotowanie: Ogórki myjemy i szatkujemy w plastry. Cebulę kroimy w piórka. Marchewkę obieramy i trzemy na tarce o grubych oczkach. Czosnek obieramy i dodajemy w całości. Na końcu dodajemy cukier, olej, ocet, sól i pieprz.

Wszystko dokładnie mieszamy i odstawiamy na 2 godziny. Po 2 godzinach sałatkę wkładamy do słoików porządnie ugniatając. Na wierzch można wylać troszkę zalewy. Słoiki zakręcamy i pasteryzujemy przez 15 minut od zagotowania wody. Po ugotowaniu słoiki obracamy do góry dnem do wystygnięcia.

Leczo

Składniki: *2-3 duże cukinie, papryka różnokolorowa, 3 kg pomidory, 4,5 kg, bazylia, tymianek , sól, olej.*

Przygotowanie: Cukinie kroimy w kostkę. Paprykę kroimy w cienkie paski. Pomidory sparzamy, obieramy ze skórki i kroimy na kawałki. Na dno garnka wlewamy olej, musi przykryć dno. W pierwszej kolejności wrzucamy na rozgrzany olej paprykę, gdyż wymaga dłuższego duszenia, następnie cukinie a na końcu pomidory. Dodajemy przyprawy i gotujemy tak długo, żeby się nie rozgotowało . Wkładamy do słoików gorące i pasteryzujemy 10 minut. W zimie smażymy cebulkę z kiełbasą i danie gotowe do spożycia.

Buraczki

Składniki: *buraki czerwone – 2,5 kg, ocet – 1/2 szklanki, cukier – 1/2 szklanki, olej rzepakowy – 1/4 szklanki, liście laurowe – 3 sztuki, ziele angielskie – 5 ziarenek, pieprz czarny – 10 ziarenek, sól – 1,5 łyżki. Pieprz czarny mielony do smaku.*

Przygotowanie: Buraki dokładnie wyszorować i ugotować do miękkości, a następnie zdjąć z nich skórkę i zetrzeć na tarce o średnich oczkach.

W czasie gotowania buraków przygotować zalewę: wymieszać wszystkie składniki i zagotować, co jakiś czas mieszając. Gotować przez kilka minut, zdjąć z ognia i odstawić do czasu przygotowania buraków.

Następnie wyjąć z zalewy liście laurowe, ziele i pieprz i dodać starte buraczki. Podgrzewać przez kilka minut, często mieszając i ewentualnie doprawić pieprzem.

Pozostawić buraczki do lekkiego przestudzenia, a następnie przełożyć je do słoików i pasteryzować przez 15 minut. Z podanych składników uzyskałam 2 litry buraczków.

Botwinka

Składniki: *3 pęczki botwinki, pęczek koperku. Zalewa: litr wody, niecała szklanka octu, 3/4 szklanki cukru, 1/4 szklanki soli.*

Przygotowanie: Botwinkę oczyszczamy. Większe buraki obieramy i wraz z łodygami i liśćmi drobno kroimy. Koperek myjemy i drobno siekamy.

Przegotowujemy zalewę: do wody wlewamy ocet,wsypujemy cukier i sól. Zagotowujemy. Botwinkę wraz z koperkiem wkładamy do wyparzonych słoików i zalewamy gorącą zalewą. Pasteryzujemy 30 min.

Aby zrobić barszcz zawartość słoika wystarczy wlać do gotującego się

bulionu,doprawić do smaku.

Śliwki z selerem

Składniki: *1 kg śliwek węgierek nie zbyt dojrzałych, 2-3 łodygi selera naciowego.*

Zalewa: *1 szklanka octu, 1 łyżka gorczycy, 70 dag cukru, ½ łyżeczki soli, 2 szklanki wody.*

Przygotowanie: Śliwki umyć, wydrylować i pokroić na połówki, zaś seler pokroić na kawałki. Z podanych składników zagotować zalewę mieszając do rozpuszczenia cukru. Śliwki włożyć do gorącej zalewy i gotować na małym ogniu przez 10 minut. Następnie śliwki wyjąć z zalewy, włożyć na przemian z selerem do wyparzonych słoików. Do przestudzonej zalewy wsypać gorczycę i zalać śliwki w słoikach, szczelnie zamknąć. Pasteryzować na małym ogniu przez 15 minut.

SMACZNEGO !!!

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Projekt Fundacji Wolność i Demokracja «Polska Platforma Medialna».

FUNDACJA WOLNOŚĆ I DEMOKRACJA

GAZETA POLSKA *Bukowiny*

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧЦ №346-26р
Засновник:
Чернівецька обласне Товариство польської культури ім. А.Міцкевича

Wydawca:
Redakcja czasopisma «Bukowina».

«Газета польська Буковини» виходить раз на місяць.
Газета розповсюджується через первинні організації Товариства польської культури ім. А.Міцкевича і продається у римо-католицькому костелі в Чернівцях та у костелах області.
Ціна договірна.

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności, rękopisów nie zwraca i pozostawia sobie prawo do skrótów i korekt.
Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają opinii redakcji.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI
Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Korina ZOZULA
Walentyna WYSZNIAK

Adres redakcji:
58000 Czerniowce, ul. Ukraińska 22 p. 22.
Адреса редакції: 58000 м.Чернівці, вул.Українська, 22, к.22.
Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński, Łucja Uszakowa, Sergij Szwydiuk, Artur Oskwarek, Maryna Łysiuk, Tomasz Kałuski, Walentyna Karpiak.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza oraz „Gazety Polskiej Bukowiny" **www.bukpolonia.cv.ua**